

Lisa 12. Õppeprogrammid

KESKKONNAAMET	
Retk Viru rabas	
Keskus/asutus	Lahemaa rahvusparki looduskeskus, Palmse / Keskkonnaamet
Läbiviimise koht	Viru raba õpperada, 3,5 km
Programmi lühikirjeldus	Õppeprogrammi käigus läbitakse 3,5 km pikkune Viru raba õpperada. Õpperajal tehakse peatusi ning tutvustatakse ja viiakse läbi praktilisi ülesandeid järgmistel teemadel: soode tüübid ning nende tekkelugu; tüüpilisemad rabataimed ning taimede iseloomulikud tunnused liigniiskes kasvukohas; rabas elavad loomad, turbasammal – tema ehitus ja kasvutihenduse määramine; rabavesi – happelisuse, rabalaugaste läbipaistvuse ja temperatuuri mõõtmine; soode kuivendamine ja turbakasutus; jääksoo – taastumine, kasutusvõimalused ja taastumine. Täiedatakse tööleht ja vaadeldakse raba vaatetornist. Tegevused on kohandatud vastavalt kooliastmele.
Läbiviimise aeg	Kevad, sügis
Programmi kestus	Kuni 4 tundi
Sihtgrupp	II kooliaste, III kooliaste
Maa sees on peidus meie ühine varandus – hoia me seda!	
Keskus/asutus	Lahemaa rahvusparki looduskeskus, Palmse / Keskkonnaamet
Läbiviimise koht	Lahemaa rahvusparki looduskeskus, Palmse; Kool
Programmi lühikirjeldus	Mitmekülgsete tegevuse abil tutvutakse erinevate kivimite ja loodusvaradega. Uuritakse ja võrreldakse neid luubi ja/või binokulaaride abil, vaadatakse pilte, mängitakse õppemängu loodusvarade kasutamise kohta ning räägitakse sellest, millised on meie kodumaa loodus- ja maavarad ning miks neid on vaja hoida. Ekspositsioonisaalis tutvutakse meie maapõue aluskorra kivimitega ning pankranniku/klindi teemaga.
Läbiviimise aeg	Sügis, Talv
Programmi kestus	2 x 45 min
Sihtgrupp	Lasteaed, I kooliaste, II kooliaste
Kuidas aidata abivajavat lindu?	
Keskus/asutus	Lahemaa rahvusparki looduskeskus, Palmse / Keskkonnaamet
Läbiviimise koht	Lahemaa rahvusparki looduskeskus, Palmse; Kool
Programmi lühikirjeldus	Selgitame, milline on abivajav lind ja kuidas teda aidata. Vaatame lindude rändekaarti, räägime lindude aastatsüklist ja toitmisest – kas ja kuidas seda teha? Programmi

	jooksul tutvume erinevate linnuteemaliste lehekülgedega internetis. Läbides õppeprogrammi Palmstes, kasutatakse õppes ka linnutopiseid.
Läbiviimise aeg	Sügis, Talv
Programmi kestus	Kuni 2 tundi
Sihtgrupp	I kooliaste, II kooliaste
Loodusvarad – kellele ja milleks?	
Keskus/asutus	Lahemaa rahvuspargi looduskeskus, Palmse / Keskkonnaamet
Läbiviimise koht	Lahemaa rahvuspargi looduskeskus, Palmse; Kool
Programmi lühikirjeldus	Powerpoint esitluse, grupitööde ja videote abil tutvutakse taastuvate ja taastumatute loodusvaradega. Luupide ja binokulaaride abil uuritakse erinevaid maavarasid ning saadakse teada, milleks erinevaid maa- ja loodusvarasid kasutada saame. Lisaks tuleb juttu inimõigust loodusele ja mõistliku tarbimise vajadusest. Ekspositsioonisaalis tutvutakse meie maapõue aluskorra kivimitega ning pankranniku/klindi teemaga.
Läbiviimise aeg	Sügis, Talv
Programmi kestus	2 x 45 min
Sihtgrupp	II kooliaste, III kooliaste
Läänemere hülged ei haugu asjata!	
Keskus/asutus	Lahemaa rahvuspargi looduskeskus, Palmse / Keskkonnaamet
Läbiviimise koht	Lahemaa rahvuspargi looduskeskus, Palmse; Kool; Lasteaed
Programmi lühikirjeldus	Programm õpetab tundma Läänemeres elavaid viiger- ja hallhüljest. Räägitakse Läänemerest kui elukeskkonnast, luuakse seoseid inimtegevuse (sh ka rannakülade traditsioonide), vee-elustiku ja Läänemere ohustatuse vahel läbi hüljeste pilgu. Vaadatakse videoid, pilte ning aktiivtegevuse abil kinnistatakse õpitut. Ekspositsioonisaalis tutvutakse järgmiste teemadega: rannikumeri ja selle elustik, rannarahva eluolu ning Läänemere keskkonna mõjutegurid. Tegevused on kohandatud vastavalt kooliastmele.
Läbiviimise aeg	Talv
Programmi kestus	Kuni 2 tundi
Sihtgrupp	Lasteaed, I kooliaste, II kooliaste, III kooliaste
Soome laht – heas ja halvas	
Keskus/asutus	Lahemaa rahvuspargi looduskeskus, Palmse / Keskkonnaamet
Läbiviimise koht	Lahemaa rahvuspargi looduskeskus, Palmse; Altja küla

Programmi lühikirjeldus	Programm tutvustab läbi erinevate tegevuste Soome lahte – tema arenguetappe, elustikku ja probleeme nagu näiteks suur liikluskoormus, eutrofeerumine ja võõrliigid. Räägitakse ka mere olulisusest inimesele läbi ajaloo just põhjaranniku ja Lahemaa rahvuspargi näitel. Õpe toimub läbi videote vaatamise, binokulaaride all elustiku uurimise, näitlikult merereostuse likvideerimise katse läbiviimise ning looduskeskuses ekspositsiooniga tutvumise (rannikumeri, rannakülade eluolu, inimtegevuse mõju merele). Lisavõimendusena saab siseprogrammile juurde tellida õppekäigu Altjal, kus räägitakse selle küla ja inimeste suhtest merega.
Läbiviimise aeg	Talv; Altja õppekäigu puhul võimalik programmi tellida ka kevadel ja sügisel
Programmi kestus	Kuni 2 tundi; Koos Altja retkega 3,5 tundi
Sihtgrupp	II kooliaste, III kooliaste, Gümnaasium
Kes need jäljed siia jättis?	
Keskus/asutus	Lahemaa rahvuspargi looduskeskus, Palmse / Keskkonnaamet
Läbiviimise koht	Lahemaa rahvuspargi looduskeskus, Palmse; Palmse mõisa parkmets
Programmi lühikirjeldus	Programmi käigus tutvutakse erinevate meelte abil meie metsade suuremate imetajatega ning saab reaalselt katsuda ja näha erinevate loomade nahku, koljusid ning ekskremeente. Räägime ka jahindusest – kellele meie metsades jahti peetakse ja miks on jahipidamine oluline. Jalutuskäigul Palmse mõisa parkmetsas õpime tundma loomade tegevusjälgi ja räägime loomade hakkamasaamisest talvises looduses.
Läbiviimise aeg	Talv
Programmi kestus	Kuni 2 tundi
Sihtgrupp	Lasteaed, I kooliaste, II kooliaste
Looduskaitse Eestis	
Keskus/asutus	Lahemaa rahvuspargi looduskeskus, Palmse / Keskkonnaamet
Läbiviimise koht	Lahemaa rahvuspargi looduskeskus, Palmse; Kool
Programmi lühikirjeldus	Räägime Eesti looduskaitse ajaloost, selgitame välja millel looduskaitse korraldamine põhineb ning tutvume oma maakonna looduskaitsete väärtustega. Lahemaa rahvuspargi keskuses lahendavad õpilased ekspositsiooni abil looduskaitsega seotud ülesandeid.
Läbiviimise aeg	Talv
Programmi kestus	Kuni 2 tundi
Sihtgrupp	II kooliaste, III kooliaste, Gümnaasium
Sisalik Sissy rabaretk	

Keskus/asutus	Lahemaa rahvuspargi looduskeskus, Palmse / Keskkonnaamet
Läbiviimise koht	Viru raba õpperada, 3,5 km
Programmi lühikirjeldus	Õppeprogrammi eesmärgiks on tutvustada soode eripära ja rabade tekkelugu. Tähelepanu pöörame rabataimestiku ja -loomastiku tundmisele. Pikemalt peatume sisalikel ja püüame tunnetada raba kui väike sisalik ja võrrelda seda inimese rabatunnetusega. Matkarajal saab külastada vaatetorni, kust avaneb kaunis vaade kogu rabale.
Läbiviimise aeg	Kevad, Sügis
Programmi kestus	Kuni 4 tundi
Sihtgrupp	Lasteaed, I kooliaste, II kooliaste
Kotkalend	
Keskus/asutus	Lahemaa rahvuspargi looduskeskus, Palmse / Keskkonnaamet
Läbiviimise koht	Lahemaa rahvuspargi looduskeskus, Palmse; Kool
Programmi lühikirjeldus	Topiste, videote ja piltide abil tutvume Eestis elava kuue kotkaliigiga (välimus, elukoht, toitumine, liikumine jms). Lisaks arutleme kotkaste kaitse üle Eestis. Õpitut kinnistame mängude ja aktiivtegevuste abil tutvudes interneti vahendusel lindude rändekaardiga, pesakaamerateaga jms. Looduskeskuses saavad õpilased realselt näha meri- ja kalakotka topist.
Läbiviimise aeg	Sügis, Talv
Programmi kestus	Kuni 2 tundi
Sihtgrupp	I kooliaste, II kooliaste
Milleks meile muld?	
Keskus/asutus	Lahemaa rahvuspargi looduskeskus, Palmse / Keskkonnaamet
Läbiviimise koht	Palmse mõisa parkmets; Rakvere tammik
Programmi lühikirjeldus	Programmi käigus õpitakse teoreetilise osana mullatekke ajalugu Eestis ning põhjalikult Põhja-Eesti mullastikku. Läbi katsete ja uurimusliku õppe tehakse kindlaks mulla reaktsioon, struktuur ja viljakus. Saadakse teada, millised on konkreetse koha mullahorisondid ning millised loomad elavad mullahorisondis ning milline on nende osa mulla moodustamisel. Omandatakse teadmised, kuidas taimakatte järgi hinnata mulla omadusi. Räägime inimese ja mulla omavahelistest seostest Eesti ja maailmas – mulla kasutamine, hävitamine ja kaitse.
Läbiviimise aeg	Eelistatult kevad; võimalik läbi viia sügisel
Programmi kestus	Kuni 2,5 tundi

Sihtgrupp	II kooliaste, III kooliaste
Ilmastikunähtused	
Keskus/asutus	Lahemaa rahvusparki looduskeskus, Palmse / Keskkonnaamet
Läbiviimise koht	Lahemaa rahvusparki looduskeskus, Palmse
Programmi lühikirjeldus	Õppeprogramm annab ülevaate Eestis esinevatest ilmastikunähtustest ja nende tekkest. Õpitu kinnitamiseks tehakse katsete käigus ise mõned ilmastikunähtused. Lisaks toimub õues ilmavaatluse läbiviimine.
Läbiviimise aeg	Talv
Programmi kestus	Kuni 2 tundi
Sihtgrupp	Lasteaed, I kooliaste, II kooliaste
Lahemaa loodus ja inimene	
Keskus/asutus	Lahemaa rahvusparki looduskeskus, Palmse / Keskkonnaamet
Läbiviimise koht	Lahemaa rahvusparki looduskeskus, Palmse; Lahemaa rahvuspark
Programmi lühikirjeldus	Õppeprogrammi eesmärk on tutvustada Eesti suurimat ja vanimat rahvusparki – Lahemaa. Läbi filmivaatamise, mitmekülgse ekspositsiooni ja iseseisva töö õpitakse tundma Lahemaa loodus- ja kultuuriväärtusi. Vastavalt kooli soovile on programmis võimalik eelneval kokkuleppel keskenduda erinevatele temadele – rannikumeri, jõed, klint, ajalooline maakasutus, kultuuripärand. Siseprogrammile lisaks võimalik läbi viia ringsõit piirkondades Palmse-Vihasoo, Loksa-Muuksi-Kolga ja/või Palmse-Altja.
Läbiviimise aeg	Kevad, sügis
Programmi kestus	Siseprogramm kuni 2,5 tundi; ringsõit kuni 7 tundi olenevalt marsruudist
Sihtgrupp	III kooliaste, Gümnaasium
Loodusretk Majakivi-Pikanõmme õpperajal	
Keskus/asutus	Lahemaa rahvusparki looduskeskus, Palmse / Keskkonnaamet
Läbiviimise koht	Majakivi-Pikanõmme õpperada, 7,5 km
Programmi lühikirjeldus	Õpilased tutvuvad õpperajal tüüpilise Juminda poolsaare loodusega – metsad, mis vahelduvad soiste aladega. Rajal saab ülevaate soode arenguetappidest ja nende iseloomulikest tunnustest ja viimase Jääaja mõjutustest maastikule. Külalastakse Eestis suuruselt kolmandat rändrahnu – Majakivi.
Läbiviimise aeg	Kevad, sügis
Programmi kestus	Kuni 5 tundi

Sihtgrupp	II kooliaste, III kooliaste, Gümnaasium
Samblike salamaailm	
Keskus/asutus	Lahemaa rahvusparki looduskeskus, Palmse / Keskkonnaamet
Läbiviimise koht	Lahemaa rahvusparki looduskeskus, Palmse; Kool
Programmi lühikirjeldus	Õpime tundma samblike ehitust, kasvukohti ja olulisust ökosüsteemis. Räägime samblikest kui õhupuhtuse indikaatoritest ja arutleme samblike ja sammalde erinevuste üle. Õppeprogrammi käigus saavad õpilased samblike uurida binokulaaride all ning otsida ja uurida neid Palmse parkist. Samblike määramisel on õpilastele abiks samblike kogu.
Läbiviimise aeg	Sügis, Talv, Kevad
Programmi kestus	2 x 45 min
Sihtgrupp	I kooliaste, II kooliaste
SA KÄSMU MEREMUUSEUM	
Orienteerumine Käsnu poolsaarel	
Keskus/asutus	SA Käsnu Meremuuseum
Läbiviimise koht	Käsnu poolsaar
Programmi lühikirjeldus	Õppeprogrammi käigus läbitakse 3,5 km pikkune orienteerumis-õpperada. Enne õpperajale asumist tutvustatakse ülesannet ja viikase läbi praktilised harjutused raja edukaks läbimiseks. Kasutades kompassi, Käsnu poolsaare kaarti ja märgitud raja legendi. Õpilased jaotatakse 5-7 liikmelistesse gruppidesse.
Läbiviimise aeg	Kevad, suvi, sügis
Programmi kestus	Kuni 3 tundi
Sihtgrupp	II kooliaste, III kooliaste
Kapteniküla programm	
Keskus/asutus	SA Käsnu Meremuuseum
Läbiviimise koht	Käsnu Meremuuseumi territooriumil, Käsnu poolsaarel
Programmi lühikirjeldus	Tutvustab legendaarse kapteniküla ajalugu, ekskursioon Käsnu tuletornis ja muuseumis. Käsnule on omased suured rändrahnud, kivikülvid ja valendavad kaptenite majad. Kivise ranna ja metsa vahele rajatud Käsnu oli kalurite, laevasõitjate ja kaptenite küla, siin töötas pikka aega merekool. Neeme tipus näeme Vana-Jüri rändrahn ja Kuradisaart, kaugemal hakkab silma üksildane Mohni saar. Igaüks saab midagi erilist soovides lisada õnnelikvihunnikusse veel mõne kivikese. Tutvustatakse merendus terminoloogiat. Toimub erinevate navigatsiooniseadmete ja merekaartide vaatlus. Pikksilma ja binokliga

	vaatlus. Laevamudelite abil käsitletakse erinevate kaupade vedu üle maailma. Õpiakse ka mõni vajalik sõlm selgeks.
Läbiviimise aeg	Kevad, suvi, sügis, talv
Programmi kestus	Kuni 3 tundi
Sihtgrupp	I kooliaste, II kooliaste, III kooliaste
Viikingiprogramm	
Keskus/asutus	SA Käsnu Meremuuseum
Läbiviimise koht	Käsnu Meremuuseumi territooriumil, Käsnu poolsaarel
Programmi lühikirjeldus	Aarne Vaigu kollektsiooni põhjal tutvustatakse, viikingite aegseid kombeid, uskumusi, eluolu. Õpitakse viikingite ruunikirjas oma nime kirjutama. Valmistatakse amulett. Harjutatakse kirveviskamist. Viikingiaja kohaste võtetega meisterdatakse vurr. Õpitakse valmistama ka valmistama nõõri ja tegema sõlme.
Läbiviimise aeg	Kevad, suvi, sügis, talv
Programmi kestus	Kuni 3 tundi.
Sihtgrupp	I kooliaste, II kooliaste, III kooliaste
Pastla töötuba	
Keskus/asutus	SA Käsnu Meremuuseum
Läbiviimise koht	SA Käsnu Meremuuseum
Programmi lühikirjeldus	Aarne Vaigu juhendamisel tehakse endale valmis pastlapaar. Sagedamini on pastlatöötaja huvi rahvatantsijatel ja rahvakultuuri süvaõppes huvitatutel.
Läbiviimise aeg	aastaringselt
Programmi kestus	7 tundi
Sihtgrupp	II kooliaste, III kooliaste, täiskasvanud
Laste kaluri ja purjelaager NOOR KALUR	
Keskus/asutus	SA Käsnu Meremuuseum
Läbiviimise koht	Käsnu poolsaar, Käsnu laht ja Käsnu järv
Programmi lühikirjeldus	Rannaelanike elustiili tutvustav laager on hariva iseloomuga, emotsionaalseõppe vormis, korraga kuni 10 õpilasele kestvusega 5 päeva, 4 korda suve jooksul. Laagri eesmärgiks on tutvustada mereökoloogiat, käitumist merel ja rannas, kalanduse ja merenduse ajalugu, rannakalapüüki, käitumist ujuv-vahenditega, ohutustehnikat ja eneseabi merel, merel kasutatavate kalapüügivahendite käsitlemist ja parandamist; sissejuhatus ravimtaimedesse, tutvumine flora ja faunaga, kalade püüdmine ja

	toiduvalmistamine. Laagris saavad osaleda eelkõige Lääne-Virumaal elavad 9-17 aastased lapsed.
Läbiviimise aeg	suvi
Programmi kestus	4 x 5 päeva
Sihtgrupp	II kooliaste, III kooliaste
Esmaspäevad Aleksei Turovskiga	
Keskus/asutus	SA Käsnu Meremuuseum
Läbiviimise koht	Käsnu poolsaar
Programmi lühikirjeldus	Õpperetk koos zooloog Aleksei Turovskiga külla Käsnu, bioloog Aarne Vaigule. Retke eesmärgiks on õpetada lapsi loodust nägema. Vaatame koos metsas ning mererannas, mida seal huvitavat näha ja kuulda on. Õpime tundma vetikaid, putukaid, linde ja kalu. Räägime veest, mullast ja õhust. Astume füüsilisse kontakti India, Atlandi ja teiste ookeanidega. Uurimisretk kestab poolteist tundi. Seejärel läheme meremuuseumi, mida tutvustab Aarne Vaik. Külastame Käsnu tuletorni.
Läbiviimise aeg	kevad, sügis
Programmi kestus	3 tundi
Sihtgrupp	II kooliaste, III kooliaste
LAHEMAA LOODUSKOOL MTÜ	
Õueõppetunnid/päev Lääne-Lahemaal	
Keskus/asutus	Lahemaa Looduskool
Läbiviimise koht	Ida-Harjumaa, Lahemaa rahvuspark, valdavalt looduses Võimalikud erinevad kohad: Pärисpea ja Juminda poolsaar, Kolga, Eru ja Hara lahed, Mohni saar, Viru raba, Kuusalu, Tsitre, Muuksi, Loksas, Kolgaküla, Joaveski, Nõmmeveski, Kolga, Uuri, Pudisoo...
Programmi lühikirjeldus	Õppeprogrammid koostatakse lähtudes loodusaine teemast (metsakooslused, jõed ja nende ürgorud, rannajoon ja sealne elustik, väikesaared, karst ja joad/joastikud, rahnud, hiied, loopealsed, külakultuur, maastikud jne) ja lõimitakse teiste (samal päeval tunniplaanis olevate) õppeainetega ning kohaliku pärandkultuuri ja Lahemaa Rahvuspargiga. Programmid toimuvad valdavalt õues, igal osalejal on vajalik kõvade kaantega märkmik (õuesõppe päevik, mida saab korduvalt kasutada), kuhu saab märkmeid teha ja ka ülesandeid lahendada. Programmi käigus teostatakse erinevaid praktilisi ülesandeid, loovülesandeid, probleemülesandeid ja vastavalt teemale ning võimalustele ka uurimisõpet. Tegevustes on oma koht ka keskkonnaga seotud mängudel ja säästva eluviisi kujundamisel.

Läbiviimise aeg	Kevad, suvi, sügis, talv
Programmi kestus	Kuni 2-4 tundi, soovi korral ka muud võimalused
Sihtgrupp	Lasteaia vanem rühm, I kooliaste, II kooliaste, III kooliaste, gümnaasium
Loodusõppe laagrid Lääne-Lahemaal	
Keskus/asutus	Lahemaa Looduskool
Läbiviimise koht	Ida-Harjumaa, Lahemaa rahvuspark, tegevused valdavalt looduses. Vastavalt vajadusele ja programmile võimalik kasutada ruumidena Pudi soo puhkemaja, Hara puhkemaja, Pärisea rahvamaja, Leesi rahvamaja, Kolga rahvamaja, Kolgaküla rahvamaja, Joaveski rahvamaja.
Programmi lühikirjeldus	Laager on tihedalt seotud riiklikku õppekava toetavate pädevuste arendamisega. Laagrilaps saab laagripäevade jooksul tutvuda kauni ja omanäolise Lahemaa loodusega, eelkõige klindi, mere ja metsaga. Õppimine toimub Lahemaa ehedas keskkonnas, matkatakse erinevatel maastikel ja tutvutakse erinevate kooslustega. Kuumale suvepäevale toob leevendust suplus ilusate liivarandadega ääristatud jahedas merevees. Teadmiste omandamine toimub läbi käelise tegevuse ja meelte kasutamise. Laagritegevustena on olulisel kohal loov- ning meeskonnamängud. Piirkonna pärandkultuuri tutvustamisele kaasatakse inimesi kohalikust kogukonnast. Lisavõimalusena pakutakse loodushuvilisele lapsele võimalust süvendatult tegeleda teda huvitava teemaga, koguda teadmisi ja teha vaatlusi võimaliku loov- või uurimistöö tarbeks.
Läbiviimise aeg	Suvi
Programmi kestus	3 päeva
Sihtgrupp	I kooliaste, II kooliaste, III kooliaste, gümnaasium
Lahemaa teemaliste loov- ja uurimistööde juhendamine/nõustamine	
Keskus/asutus	Lahemaa Looduskool
Läbiviimise koht	Ida-Harjumaa, Lahemaa rahvuspark Konkreetne tegevuskoht sõltub töö teemast.
Programmi lühikirjeldus	Paljudel õpilastel on Lahemaal suvekodu või sugulased. Programm ongi mõeldud eelkõige neile õpilastele, kes igapäevaselt ei õpi Lahemaa rahvusparki koolides, kuid soovivad oma loov- või uurimistöö teha rahvusparki pärandkultuuri või loodusega seotud teemal. Koostöö sisaldab vastavalt töö autori huvile ja teemale sisulist nõustamist ja/või juhendamist.
Läbiviimise aeg	Kevad, suvi, sügis, talv
Programmi kestus	Olenevalt töö teemast, 0,5-1,5 a

Sihtgrupp	III kooliaste, gümnaasium
Matkad Lahemaal	
Keskus/asutus	Lahemaa Looduskool
Läbiviimise koht	Ida-Harjumaa, Lahemaa rahvuspark
Programmi lühikirjeldus	Loodust ja pärandkultuuri tutvustavad matkad, mille käigus saadakse nii matkakogemus kui teadmisi looduses liikumisest. Marsruut koostatakse lähtudes east, huvist ja ajast.
Läbiviimise aeg	Kevad, suvi, sügis, talv
Programmi kestus	Kokkuleppel
Sihtgrupp	Kõik huvilised
MTÜ ERU LAHE RANNARAHVA SELTS	
Rannalooduse õpperajad Pärисpeal	
Keskus/asutus	MTÜ Eru lahe Rannarahva Selts, Viinistu Merekeskus, Viinistu küla
Läbiviimise koht	Rannalooduse õpperajad Pärисpea poolsaarel
Programmi lühikirjeldus	Õppeprogrammi täitmiseks on võimalik valida kolme raja vahel Pärисpea poolsaare rannal: 1. Hara lahe rannalooduse õpperada 3,5 km. 2. Pähkneeme rannalooduse ja litemänniku õpperada 2 km; 3. Purekkari neeme õpperada 2,5 km. Õpperadadel tutvustatakse elu rannal ja rannikumeres Euroopas väärtustatud elupaikades nagu rannaluited kinnistunud rohttaimede ja männimetsaga ning elustikku mereökosüsteemis. Matka käigus täidetakse rannikuvaatluslehti, määratakse mereline ja –taimi ning vee kvaliteeti mereelustiku alusel.
Läbiviimise aeg	Kevad, sügis
Programmi kestus	3 tundi + 2 tundi piknik Purekkaril (soovi korral)
Sihtgrupp	II kooliaste, III kooliaste, gümnaasium, BSP projektis osalevad koolid
Linnuretked Pärисpea rannikul	
Keskus/asutus	MTÜ Eru lahe Rannarahva Selts, Viinistu Merekeskus, Viinistu küla
Läbiviimise koht	Eru ja Hara lahe rannik Pärисpea poolsaarel
Programmi lühikirjeldus	Õppeprogrammi täitmiseks määratakse ja loendatakse linde piki randa marsruudil: Vihasoo linnuvaatlustorn-Kasispea-Turbuneeme (Ninakse külaplats)-Viinistu (linnutornid)-Purekkari neem-Mähuotsa-Pähkneeme-Suurpea. Vaatlustulemused pannakse kirja vaatlustabelisse ja esitatakse Eesti Ornitoloogiaühingule.

Läbiviimise aeg	Jaanuar – talvituvate veelindude loendus. Aprill- lihavõtte linnuvaatlused. Oktoober- rändlindude vaatlused.
Programmi kestus	3-4 tundi
Sihtgrupp	Huvilised
RMK SAGADI LOODUSKOOL	
Matkapäev Altjal	
Keskus/asutus	RMK Sagadi looduskool
Läbiviimise koht	Altja ja Mustoja
Programmi lühikirjeldus	Tutvumine metsa ja mereranna loodusega Altja ja Mustoja ümbruses. Taimede, metsaelanike ja kivide uurimine. Matkaoskuste omandamine.
Läbiviimise aeg	Kevad, Sügis
Programmi kestus	3 tundi
Sihtgrupp	I kooliaste, II kooliaste (4.klass)
Veeprogramm „Allikast mereni“	
Keskus/asutus	RMK Sagadi looduskool
Läbiviimise koht	Sagadi-Oandu-Altja
Programmi lühikirjeldus	Tutvume vee ja veeringega nii looduses kui ka laboris. Käsitleme teemasid Vee keemilised ja füüsikalised omadused. Veeringe. Vesi kui elukeskkond erinevatele elusorganismidele. Vee sisaldus elusorganismides sh inimeses, Maal ja Universumis. Leiame vett kõikjalt ja mõistame kui eriline aine on meie igapäevane vesi.
Läbiviimise aeg	Aastaringelt
Programmi kestus	Kuni 5 tundi
Sihtgrupp	Gümnaasium
Päikeseretk põlismetsas - fotosüntees on elu alus	
Keskus/asutus	RMK Sagadi looduskool
Läbiviimise koht	Sagadi-Oandu
Programmi lühikirjeldus	Programmi läbivateks teemadeks on elurikkus ja fotosüntees kui protsess, mis talletab Päikese energiat ja muudab selle kättesaadavaks teistele organismidele sh inimesele. Programmi esimene osa toimub Sagadi looduskoolis ja metsamuuseumis: tutvutakse fotosünteesi protsessi ja metsakoosluste elurikkusega. Viiakse läbi katseid kasutades Vernier LabQuest andmekogujaid, O2 ja CO2 sensoreid ning biokambrit. Kasutatakse

	binokulaarmikroskoobe. Programmi teine osa viiakse läbi Lahemaa metsades maastikumängu elementidega loodusretkena, mille käigus tutvutakse liikidega erinevatest organismirühmadest. Uurimuslikud ülesanded suunavad mõtestama erinevate liikide rolli looduse suures tervikus ja inimese elus.
Läbiviimise aeg	Aastaringelt
Programmi kestus	Kuni 5 tundi
Sihtgrupp	III kooliaste, Gümnaasium
Keskkonnaseiklus Sagadi mõisas	
Keskus/asutus	RMK Sagadi looduskool
Läbiviimise koht	Sagadi
Programmi lühikirjeldus	Loodus- ja kultuurikeskkonda lõimiv programm, mille käigus tutvutakse Sagadi mõisa ajaloo ja loodusega. Meeskonnatöö, orienteerumisoskuse ja märkamisoskuse arendamine.
Läbiviimise aeg	Aastaringelt
Programmi kestus	4 tundi
Sihtgrupp	II kooliaste
Altja-Mustoja matkapäev	
Keskus/asutus	RMK Sagadi looduskool
Läbiviimise koht	Altja ja Mustoja
Programmi lühikirjeldus	Matkamine Lahemaal – maal metsa ja mere piiril. Metsa- ja rannikuelustikuga tutvumine. Meeskonnatööd ja looduse märkamise oskust arendavad keskkonnamängud.
Läbiviimise aeg	Kevad, sügis
Programmi kestus	5 tundi
Sihtgrupp	II kooliaste
MTÜ LAHEMAA KESKKONNAHARIDUSE SELTS	
Pärlijõgi Lahemaal	
Keskus/asutus	Lahemaa Keskkonnahariduse Selts
Läbiviimise koht	Pärlijõe ürgorg Pudisoo-Maarikoja-Kolga piirkonnas
Programmi lühikirjeldus	Saadakse ülevaate siin elutsevatest liikidest, võõrliikidest ning erinevatest keskkonnavalastest ohtudest. Saadakse teadmisi piirkonna geoloogilisest arengust.

	<p>Viiakse läbi uurimuslikke katseid (vee temperatuur, sügavus, läbipaistvus jms, pinnasevormide võrdlus).</p> <p>Ebapärlikarp – jõe kõige haruldasem ja unikaalseim elanik – ajalugu ja tänapäev – võimalus külastada elupaikasad, tutvustatakse sobivaid elutingimusi.</p> <p>Hooajaline kalade ränne Pärlijõe näitel, ülevaade kudemistingimustest, kobraste tegevusjäljed – bioloogiline mitmekesisus Pärlijõe näitel, tänased ja võimalikud homsed probleemid.</p> <p>Külastatakse ja uuritakse vanu jõe sööte, mis ei ole enam jõega ühenduses. Et mõista inimtegevuse tagajärgi ja temaatikat ning luua arusaadavaid ja põhjendatud seoseid looduse kaitsmise ja inimese tegutsemise vahel, võtame ette rännaku ajas läbi pärandkultuuriobjektide – metsavennapunktid, muistsed asustuspaigad, piiritusevedajate tee jms ning selgitame ja mõtiskleme 21. sajandi inimese elustiili üle.</p>
Läbiviimise aeg	Kevad, sügis
Programmi kestus	4 tundi
Sihtgrupp	II kooliaste
Rännak tuhande lauka maal	
Keskus/asutus	Lahemaa Keskkonnahariduse Selts
Läbiviimise koht	Viru raba või Aabla raba (võib kohandada koolilähedasele piirkonnale)
Programmi lühikirjeldus	<p>Saame ülevaate Lahemaa kui Eesti ühe omapärasema maastikupiirkonna kujunemisest. Mis on madalsoo, siirdesoo, raba? Jääaeg pinnamoe kujundajana. Raba kujunemine. Õpime tundma rabataimestikku ja -loomastikku. Mis on fotosüntees? Miks on turbasammal oluline? Kuidas tekib turvas ja kuidas seda kasutatakse?</p>
Läbiviimise aeg	Aastaringselt
Programmi kestus	3 tundi
Sihtgrupp	I-II kooliaste, lasteaed
Soome laht - inimene ja loodus	
Keskus/asutus	Lahemaa Keskkonnahariduse Selts
Läbiviimise koht	Käsmu (või Juminda) poolsaar
Programmi lühikirjeldus	<p>Räägitakse Lahemaa kujunemisest ja Soome lahest ning selle keskkonnaprobleemidest, mere mõjust inimtegevusele ja rannaasustuse kujunemisele. Jääaja, Läänemere ja inimese omavahelises koosmõjus on kujunenud omalaadne Lahemaa rannakultuur, mida vaatleme ja millest saame osa Käsmu rannaküla näitel. Programmi käigus õpitakse läbi Käsmu Meremuuseumi väljapaneku Eesti merenduse ja Lahemaa rannakülade ajalugu. Käsmu poolsaare õpperadadel õpitakse orienteerumist, tutvutakse jääaja märkidega</p>

	<p>looduses ning saadakse ülevaade mereökoloogiast ja sellega seotud probleemidest. Käsitletavat teemad:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Jäaaeg ja Läänemeri kui Soome lahe ja Lahemaa rahvusparki kujundaja; – looduse roll inimasustuse tekkimisel Lahemaal, rannakultuur, merendus; – inimtegevuse mõju Lahemaa kooslustele, keskkonnaprobleemid; – mereelustik ja selle kaitse; – Käsmu poolsaarel elavad linnud ja imetajad; – kaardi ja kompassi kasutamine looduses liikumisel.
Läbiviimise aeg	Aastaringselt
Programmi kestus	4 tundi
Sihtgrupp	II kooliaste. Keeled EST ja RUS.
Sööme südame ja mõistusega	
Keskus/asutus	Lahemaa Keskkonnahariduse Selts
Läbiviimise koht	Lahemaa Kolga-Pudisoo piirkond, Kool
Programmi lühikirjeldus	<p>Programm annab ülevaate tuntumatest toidutaimedest Eestis ning nende kasvatamise viisidest vanasti ja tänapäeval. Võrreldakse suur- ja väiketootmist. Millistes maailma piirkondades on toidu kasvatamine lihtsam/keerulisem ja miks? Mis on õiglase kaubandus? Programmi lõpuks peaksid lapsed mõistma kohaliku toidukauba väärtuse erinevaid tahke.</p> <p>Õpilane õpib läbi arutelude, mängude ja praktilise tegevuse:</p> <ul style="list-style-type: none"> *tundma toidu teekonda oma lauale *väärtustama loodussõbralikku toidu kasvatamist *mõistma kliimast tulenevaid piiranguid toidu kasvatamisele *tundma olulisemaid toidutaimi Eestis *aru saama, kuidas kujuneb toidu hind
Läbiviimise aeg	<p>Talv: siseprogrammina kooli ruumides</p> <p>Sügis ja kevad: kooli ruumides või väliprogrammina kooli õuesõppeklassis/lähimbruses või Lahemaal Kolga-Pudisoo piirkonnas</p>
Programmi kestus	2-3 tundi
Sihtgrupp	III kooliaste
Puruvana, tondihobu ja muud loomad	
Keskus/asutus	Lahemaa Keskkonnahariduse Selts
Läbiviimise koht	Koolilähedane tiik või muu seisuveekogu
Programmi lühikirjeldus	<p>Programmi käigus tutvume tiigi eripäradega elukeskkonnana. Läbi praktilise tegevuse saavad õpilased ise tiigieluga tutvuda - kahvata, putukaid uurida ja määrata, veeproove võtta jne.</p>

Läbiviimise aeg	Kevad- mai, juuni
Programmi kestus	2 tundi
Sihtgrupp	II kooliaste, III kooliaste
Meri on, meri jääb	
Keskus/asutus	Lahemaa Keskkonnahariduse Selts
Läbiviimise koht	Kolga, Hara või Eru lahe piirkond
Programmi lühikirjeldus	Õpperännak mööda mereäärt annab ülevaate erinevatest rannatüüpidest, merega seotud taimedest, loomadest, lindudest ja kaladest. Saame ülevaate Lahemaa lahtedest, poolsaartest ja saartest. Suureneb laste teadlikkus Läänemere keskkonnaprobleemidest.
Läbiviimise aeg	Kevad, Sügis
Programmi kestus	4 tundi
Sihtgrupp	Lasteaed, I kooliaste, II kooliaste, III kooliaste, gümnaasium
Aja jälg kivis	
Keskus/asutus	Lahemaa Keskkonnahariduse Selts
Läbiviimise koht	Tsitre pank, Turje kelder
Programmi lühikirjeldus	Rännak viib õpilased kaugesse aegadesse, mil hakkas moodustuma tänapäeva Eesti kõige võimsam loodusmonument - klint e Põhja-Eesti pankrannik. Tutvume paekiviga, otsime kivistisi ja teeme katseid. Moodustame ajatelje mõistmaks Maa arengu etappe. Arutleme mandrite triivimise ja kliimamuutuste üle.
Läbiviimise aeg	Aastaringselt
Programmi kestus	4 tundi
Sihtgrupp	II kooliaste, III kooliaste, gümnaasium
Lahemaa metsadega sinasõbraks	
Keskus/asutus	Lahemaa Keskkonnahariduse Selts
Läbiviimise koht	Pärlijõe ürgorg (Juminda poolsaar)
Programmi lühikirjeldus	Lahemaa on Eesti tähtsamaid metsakaitsepiirkondi. Uurime metsa erinevaid kasutusalasid. Õppematkal tutvume aastaaja huvitavamate leidudega, saame ülevaate olulisematest matkatarkustest, otsime loomade tegevusjälgi, kuulame vaikust, mängime ja teeme püstkojas lõkkesööki.
Läbiviimise aeg	Aastaringselt

Programmi kestus	2,5 – 6 tundi
Sihtgrupp	lasteaed, I kooliaste, II kooliaste, III kooliaste, gümnaasium
RMK OANDU LOODUSKESKUS	
Hundiretk	
Keskus/asutus	Lääne-Virumaa, Põhja-Eesti puhkeala, RMK Oandu looduskeskus
Läbiviimise koht	Oandu looduskeskuse Pärändkultuuri rada
Programmi lühikirjeldus	Rollimängu kaudu õpitakse tundma meie metsade kardetuima kiskja – hundi – elu ja käitumist, hundikarja ülesehitust, jahipidamisviise. Saadakse ülevaade inimese ja hundi suhetest läbi aegade, hundiga seotud kommetest, tavadest ja uskumustest. Hundikarjana tutvutakse talvise metsaeluga ja otsitakse loomade-lindude tegutsemise jälgi
Läbiviimise aeg	Talv
Programmi kestus	3 tundi
Sihtgrupp	Lasteaed, I kooliaste, II kooliaste
Kes elab metsa sees?	
Keskus/asutus	Lääne-Virumaa, Põhja-Eesti puhkeala, RMK Oandu looduskeskus
Läbiviimise koht	Oandu looduskeskus, Koprarada
Programmi lühikirjeldus	Õpitakse tundma meie metsade loomi, linde ja putukaid ning nende elukeskkonda. Saadakse teada, millist elupaika mingi metsaelanik vajab ja mis teda ohustada võib. Loomadetektiivide ülesandes uuritakse looduskeskuses metsloomade nahku, koljusid, väljaheiteid, näritud käbisid jms, et teada saada, kellele need kuuluvad ja miks nad just niisugused on. Väiksemad lapsed meisterdavad jäljekaarti. Oandu looduskeskuses vaadatakse näitust „Kopraraja aastaring” ja lõike loodusfilmist „Kes meil metsas elavad“. Seejärel metsaretk Koprarajal, kus otsime metsaelanike tegevuse jälgi ja uurime, mida nad sel aastaajal söövad ning teevad.
Läbiviimise aeg	Kevad, suvi, sügis, talv
Programmi kestus	3 tundi
Sihtgrupp	Lasteaed, I kooliaste, II kooliaste, III kooliaste
Mets – apteek ja toidusahver	
Keskus/asutus	Lääne-Virumaa, Põhja-Eesti puhkeala, RMK Oandu looduskeskus
Läbiviimise koht	Oandu looduskeskus ja Oandu ümbruse loodusrajad või Tsitre telimisala_ Kolga lahe ääreskoos Tsitre vana pargi ja Muuksi linnamäega.

Programmi lühikirjeldus	Õpitakse tundma kodumaiseid ravim-, mürk- ja toidutaimi ja seeni ning seda, kuidas neid koguda ja tarvitada loodust ja ennast kahjustamata. Igaüheõigus metsas. Saadakse teada, kuidas inimesed on läbi ajaloo taimi, marju ja seeni kasutanud. Metsaretkel maitstakse kevadel tärnanud söödavaid taimi, sügisel marju. Kevadsuvistel programmidel korjatakse retkelt söögitaimi kaasa ja valmistatakse pärast neist salat. Sügisestel programmidel pööratakse rohkem tähelepanu seentele ja marjadele. Programmi on võimalik läbida erinevates kohtades Lahemaal. Oandu jääkeldris üles pandud näitust saab külastada ainult Oandul toimuvate programmide käigus. Oandul pakume kaasavõetud eine juurde ka taimeteed. Tsitre-Muuksi programmidel on sügisel hea võimalus tundma õppida söödavaid ja mürgiseid marju – marjataimede liigirikkus on seal suur, seevastu Oandul on sügisel palju seeni.
Läbiviimise aeg	Kevad, suvi, sügis
Programmi kestus	2-4 tundi
Sihtgrupp	Eelkool, I, II ja III kooliaste
Lahemaa - rannamaa	
Keskus/asutus	Lääne-Virumaa, Põhja-Eesti puhkeala, RMK Oandu looduskeskus
Läbiviimise koht	Oandu looduskeskus, Oandu – Altja rada, Altja rand
Programmi lühikirjeldus	Programmis tutvustatakse Soome lahe ja Eesti põhjaranniku geoloogilist kujunemist, mere ja ranniku elustikku, ranna-aladel elavate inimeste traditsioone ning elatise teenimist merel. Läänemere probleemid, kuidas hoida merd puhtana. Oandu - Altja retkel õpime tundma huvitavat lõiku Põhja -Eesti rannikumadalikust. Rajal avaneb pinnavormide ja looduse erekordne mitmekesisus ning Läänemere kujunemise ajaloo põhietapid.
Läbiviimise aeg	Kevad, suvi
Programmi kestus	3-4 tundi
Sihtgrupp	Eelkool, I, II, III kooliaste ja gümnaasium
Kuidas käbist saab puu	
Keskus/asutus	Lääne-Virumaa, Põhja-Eesti puhkeala, RMK Oandu looduskeskus
Läbiviimise koht	Oandu looduskeskus, Oandu pärandkultuuri rada ja vana taimeaed
Programmi lühikirjeldus	Õpime lähemalt tundma meie tähtsamaid metsapuid, nende vilju ja seemneid; kuidas nende seemneid kogutakse, töödeldakse ja hoitakse ning seemnetest lõpuks uued puud kasvatatakse. Metsaretkel otsime eri liiki puid, mõistatame nende vanust ja arvame ära, missugune mets kasvas siin 80 aasta eest. Käime taimeaias-puukoolis ja vaatame, kuidas metsa istutamiseks peenral puutaimi kasvatatakse.
Läbiviimise aeg	Kevad, suvi, sügis

Programmi kestus	3 tundi
Sihtgrupp	Eelkool, I, II ja III kooliaste
Puud ja inimesed	
Keskus/asutus	Lääne-Virumaa, Põhja-Eesti puhkeala, Oandu looduskeskus
Läbiviimise koht	Oandu looduskeskus, Pärändkultuurirada
Programmi lühikirjeldus	Programmi kaudu õpitakse tundma meie tähtsamate metsapuude omadusi ja seda, milleks inimesed neid kasutanud on nii minevikus kui tänapäeval. Uuritakse puude kütteväärtust, proovitakse saagimist ja puu koorimist. Metsaretkel saadakse teada, missugune mets kuskil kasvab ja kui vana see on. Pikemal programmil ka mõõdetakse puid ja vaadatakse missuguseid töid sellises metsas on tehtud ja oleks edaspidi vaja teha.
Läbiviimise aeg	Kevad, suvi, sügis, talv
Programmi kestus	3-4 tundi
Sihtgrupp	I, II, III kooliaste ja gümnaasium
Oandu looduskeskuse majaprogramm	
Keskus/asutus	Lääne-Virumaa, Põhja-Eesti puhkeala, Oandu looduskeskus
Läbiviimise koht	Oandu looduskeskus
Programmi lühikirjeldus	Tutvumine looduskeskuse 150-aastase peahoonega, filmilõikude vaatamine metsaloodusest ja ajaloost. Kollektsoonide uurimine ja nuputamine õppeklassis, talvel soovi korral väike meisterdamine. Näituste uurimine Aidas, Kuuris ja Kүүinis, saagimise ja koorimise proovimine. Suvel näitus Mets kui apteek ja toidusahver vanas jääkeldris. Soovi korral Metskonnaõue retk (300 m) või kevadest sügiseni ka Taimetarga retk (200 m) nuputamislehtedega õuealal. Soovi korral suundumine iseseisvale matkale looduskeskuse infomaterjalide abil.
Läbiviimise aeg	Kevad, suvi, sügis, talv
Programmi kestus	1-2 tundi
Sihtgrupp	Lasteaed, I, II, III kooliaste ja gümnaasium
Seljakotiprogrammid Lahemaa radadel	
Keskus/asutus	Lääne-Virumaa, Põhja-Eesti puhkeala, Oandu looduskeskus
Läbiviimise koht	Oandu looduskeskus ja Oandu ümbruse matkarajad
Programmi lühikirjeldus	Seljakotiprogrammid annavad õpetajale või grupijuhile võimaluse iseseisvalt programmi läbi viia, kasutades selleks looduskeskuse poolt välja töötatud töölehti ja teisi õppevahendeid, radade voldikuid ja kaarte jms. Seljakotiprogrammidena saab Oandu looduskeskuses läbida järgmisi programme erinevatele vanuserühmadele: Mets kui apteek, Kes elab metsa sees, Puud ja inimesed, Lahemaa – rannamaa. Programm

	algab Oandu looduskeskuses. Soovi korral saab siin vaadata ka konkreetse programmiga seotud loodusfilmi ja näitust. Matkarada läbitakse isesisvalt.
Läbiviimise aeg	Kevad, suvi, sügis, talv
Programmi kestus	2-4 tundi
Sihtgrupp	Lasteaed, I, II, III kooliaste ja gümnaasium
Seljakotiprogramm Palmsest ja Oandult Koprarajale	
Keskus/asutus	Lääne-Virumaa, Põhja-Eesti puhkeala, Oandu looduskeskus
Läbiviimise koht	Lahemaa teabepunkt Palmstes, Oandu looduskeskus, Koprarada, Altja õpperada
Programmi lühikirjeldus	Seljakotiprogramm annab looduskeskuste näitusi külastades ja keskuste juhendajate abil ning suunamisel õpetajale või grupijuhile võimaluse isesisvalt programmi läbi viia, kasutades selleks looduskeskuse poolt välja töötatud töölehti, kaarte ja teisi õppevahendeid. Kokkuleppel ka slaidiprogrammi või loodusfilmi vaatamine.
Läbiviimise aeg	Kevad, suvi, sügis, talv
Programmi kestus	2-4 tundi
Sihtgrupp	Lasteaed, I, II, III kooliaste ja gümnaasium
Metsaülesanded minevikust tänapäevani	
Keskus/asutus	Lääne-Virumaa, Põhja-Eesti puhkeala, Oandu looduskeskus
Läbiviimise koht	Oandu looduskeskus, Oandu ümbruse metsarajad
Programmi lühikirjeldus	1860. aastal ehitatud vanas metskonnakeskuses tutvutakse pärandkultuuriga ja metsatöödega minevikust tänaseni. Mõõdetakse puid, hinnatakse raielanki ja kasutatakse matemaatikas ja füüsikas õpitut praktiliste ülasannete täitmiseks metsas ja looduskeskuses.
Läbiviimise aeg	Talv
Programmi kestus	3 tundi
Sihtgrupp	III kooliaste, gümnaasium
Tsitre puude rada	
Keskus/asutus	Lääne-Virumaa, Põhja-Eesti puhkeala, Oandu looduskeskus
Läbiviimise koht	Tsitre telkimisala ja Tsitre Puude rada Kolga lahe ääres, Muuksi linnamägi
Programmi lühikirjeldus	Õpitakse tundma kodumaiseid puu- ja põõsaliike mereäärses vanas Tsitre pargis asuval Puude rajal. Orienteerumismängus otsitakse rajalehele joonistatud ja uuritakse nendega seotud teiste liikide (loomade, lindude, putukate, seente, samblike, sammalde) mitmekesisust. Vaadeldakse samblikke ja putukate käike, kombitakse koort,

	nuusutatakse vaigu lõhna jne. Muuksi linnamäel vaadatakse sealset loopealse kooslust, eriti suurte põõsastaimede mitmekesisust
Läbiviimise aeg	Kevad, suvi, sügis
Programmi kestus	2-4 tundi
Sihtgrupp	Lasteaed, I, II, III kooliaste ja gümnaasium
Metsamuinasjutt	
Keskus/asutus	Lääne-Virumaa, Põhja-Eesti puhkeala, RMK Oandu looduskeskus
Läbiviimise koht	Oandu looduskeskus, Oandu ümbruse matkarajad
Programmi lühikirjeldus	Talvel vedame me tavaliselt palju aega nelja seina vahel. Vaatad aknast välja - ja polegi nagu kedagi näha. Loomade elu talvises metsas on aga põnev, sageli päris lõbus ja alati imestusväärne. Metsateatris näevad lapsed lugusid lindude ja loomade talvistest askeldustest, lahendavad mõistatusi, aitavad koostada loomade teadetetahvliit ja kuulavad nende salajasi kõnelusi. Ja loomulikult saavad nad ise kaasa mängida. Metsaretkel uurime juhendaja abiga muinasjuttu talvises metsas kohapeal edasi.
Läbiviimise aeg	Talv
Programmi kestus	2-3 tundi
Sihtgrupp	Lasteaed, I kooliaste
SA VIRUMAA MUUSEUMID	
Põnev päev Palmse mõisas	
Keskus/asutus	Palmse mõis-vabaõhumuuseum
Läbiviimise koht	Palmse mõisa territoorium
Programmi lühikirjeldus	Suursuguses härrastemajas saame ülevaate Palmse mõisa ajaloost ja mõisnike eluolust. Uue kuue saanud palmimajas tutvume eksootiliste taimedega, mida vaatamata karmidele ilmaoludele õnnestus kasvatada 150 aastat tagasi. Tutvume ka talurahva igapäevase elu ja töökohustega tehes kergemaid moonaka töid ja maitseme lihtsaid talurahva toite. Mõisa pargiga võimaldab lähemalt tutvuda huvitav maastikumäng.
Läbiviimise aeg	Aastaringselt
Programmi kestus	1,5 tundi
Sihtgrupp	I – III kooliaste